

NOTAT

Høringsnotat til L 208, forslag til lov om engangstilskud til modtagere af forsørgelsesydelse

3. august 2020

J.nr. 20/10569

SYD

1. Indledning

Et udkast til forslag til lov om engangstilskud til modtagere af forsørgelsesydelse har været sendt i høring i perioden 9. – 27. juli 2020, samt lagt på Høringsportalen den 9. juli 2020.

Lovforslaget har været til høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikerne, Akademisk Arkitektforening, Ankestyrelsen, Arbejdsløhedskassen for Selvstændige (ASE), Arbejdsmarkedets Tillægspension, Arbejdsskadeforeningen AVS, BDO Kommunernes Revision, Bedre Psykiatri, Beskæftigelsesrådet, Business Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børns Vilkår, Danmarks Frie Fagforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Handicapforbund, Dansk Magisterforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske A-kasser, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Lederne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske HF & VUC, Danske Landbrugsskoler, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Revisorer, Danske Seniorer, Danske SOSU-skoler – Bestyrelserne, Danske SOSU-skoler, Danske Studerendes Fællesråd, Datailsynet, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, DI, Djøf, Det Faglige Hus, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Erhvervstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, FGU Danmark, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Foreningen af Danske Lægestuderende, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsschefer i Danmark, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring & Pension, Frie Funktionærer, Frivilligrådet, FSR - Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, HK-Kommunal, Ingeniørforeningen IDA, Institut for Menneskerettigheder, Jobrådgivernes Brancheforening, KL, KMD, Kommunernes Revision, Kooperationen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af førtidspensionister, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, LAP - Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere, Lederne, Lægeforeningen, Lærerstuderendes Landskreds, Marstal Navigationsskole, MARTEC, Frederikshavn, Mødrehjælpen, Pension Danmark, Psykiatrifonden, Pædagogstuderendes Landssammenslutning, Red Barnet, Retssikkerhedsfonden, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for psykisk sårbare på Arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende, Sammenslutningen Unge med Handicap (SUHM), SAND, SIND, Sundhedskartellet, Svendborg Søfartsskole, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Udbetaling Danmark og Ældre Sagen.

Der er modtaget høringssvar fra:

Advokatrådet, Akademikerne, Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Dansk Arbejdsgiverforening, Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Krifa, Mødrehjælpen, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for psykisk sårbare på Arbejdsmarkedet, Udbetaling Danmark og  ldresagen.

Derudover er der modtaget et fælles høringssvar fra Erhvervsskolernes Elevorganisation (EEO), Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS), Danske Studerendes Fællesråd (DSF), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever (LH) og Pædagogstuderendes Landssammenslutning (PLS) – herefter DSF.

De modtagne høringssvar vedlægges.

Følgende har ikke bemærkninger til lovforslaget:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Institut for Menneskerettigheder, Krifa, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter og Rådet for psykisk sårbare på Arbejdsmarkedet.

KL har ingen bemærkninger til den administrative model, der er foreslået. KL bemærker dog, at såfremt Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i fastlæggelsen af den berettigede personkreds vil involvere kommunerne i udsøgningen af personnumre, så vil der være administrative konsekvenser forbundet hermed, som forventes DUT-forhandlet.

2. Generelt om forslaget om et engangstilskud

Akademikerne, DFS, Mødrehjælpen og  ldresagen er generelt positive overfor forslaget om et engangstilskud til modtagere af forsørgelsesydelse.

DFS benytter høringen til at udtrykke en generel bekymring over studerendes øgede SU-låneoptag, særligt i forbindelse med de udvidede muligheder for at optage SU-l n som følge af udbruddet af COVID-19. Desuden videreformidler DSF et ønske fra Pædagogstuderendes Landssammenslutning (PLS) om, at også studerende, der er i lønnet praktik i forbindelse med deres uddannelse, omfattes af muligheden for at få engangstilskud.

Mødrehjælpen anfører, at der for mange af Mødrehjælpens målgrupper er et større behov, som tilskuddet på 1.000 kr. ikke kompenserer i tilstrækkeligt omfang. Det gælder fx for enlige forsørgere, der har haft børn hjemme under corona-krisen med deraf følgende øgede udgifter. Mødrehjælpen opfordrer derfor regeringen til at overveje, om modtagere af forsørgelsesydelse – særligt forsørgere af børn og modtagere af de laveste offentlige ydelse – skal hjælpes yderligere end det foreslåede engangstilskud. Desuden anføres det, at regeringen også fremadrettet bør have skærpet fokus på, hvordan de økonomisk mest skrøbelige familier klarer sig, hvis nedlukning af samfundet igen bliver aktuelt, ligesom regeringen b r være opmærksom på varigheden af de midlertidige børnetilskud samt dispensationen af 225-timers-reglen.

Tilskuddet på 1.000 kr. kunne efter Ældresagens opfattelse med fordel have været større, når formålet er at stimulere forbruget, da mange overførselsindkomstmodtagere med lav indkomst har en høj forbrugstilbøjelighed.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Aftalen om et engangstilskud til ydelsesmodtagere er en del af de stimuli-initiativer, der blev aftalt i forbindelse med udfasningen af hjælpepakker som følge af genåbningen af samfundet efter nedlukningen på baggrund af COVID-19.

Lovforslaget udmønter alene den del af aftalen, der vedrører indførelse af et engangstilskud på 1.000 kr. til modtagere af forsørgelsesydelse til forbrug med henblik på at stimulere dansk økonomi. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige initiativer, der følger af aftalen.

Studerende, der er i lønnet praktik som en del af deres uddannelse, har ikke ret til SU i praktikperioderne, men modtager løn fra praktikstedet på baggrund af en praktikaftale. De pædagogstuderende modtager således ikke en offentlig forsørgelsesydelse under uddannelsens lønnede dele. Idet formålet med lovforslaget er at tilbyde en engangsydelse til personer, der modtager en offentlig forsørgelsesydelse, vil elever og studerende, der ikke har modtaget SU for april måned 2020, ikke være omfattet af ordningen.

3. Klage og ansøgningsperiode

Ældresagen finder det ikke hensigtsmæssigt, at lovforslaget afskærer muligheden for at klage til anden administrativ myndighed, da det ikke kan udelukkes, at der sker fejl, selv om administrationen forekommer at være enkel. Ældresagen foreslår, at det skal være muligt at klage til fx Ankestyrelsen. Desuden foreslår Ældresagen, at det skal være muligt at søge om engangstilskuddet efter d. 28. februar 2021, hvis man først bliver berettiget til en ydelse for april 2020 efter denne dato, fx pga. lang sagsbehandling af en ansøgning eller en klage.

Arbejdsmarkedets Tillægspension foreslår, at der åbnes op for ansøgninger allerede den 1. november, da der er kapacitet til at håndtere ansøgningerne, og at fristen for at søge om tilskud afkortes fra 28. februar til den 31. januar 2021 af hensyn til administrationen.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Udbetalingen af engangstilskud sker automatisk på baggrund af oplysninger om udbetaling af ydelser for april, som udtrækkes i september for at sikre, at data er tilstrækkeligt opdaterede.

Det er Beskæftigelsesministeriets vurdering, at der ikke er behov for at etablere en klageadgang i forhold til engangstilskuddet, idet afgørelsen er baseret på objektive kriterier, der let kan konstateres og dokumenteres, og idet personen dermed vil have et retskrav på tilskuddet, hvis personen indgår i målgruppen og dokumentation herfor forelægges for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der kan forekomme fejl i data. Derfor indføres der mulighed for, at personer, der ikke har modtaget engangstilskud, kan ansøge om udbetaling af engangstilskuddet, hvis personen kan dokumentere at være omfattet af målgruppen og har anvist en Nemkonto, som engangstilskuddet kan udbetales til.

Beskæftigelsesministeriet har tilrettet lovforslaget således at muligheden for at ansøge fremrykkes fra den 1. december til 1. november 2020.

Beskæftigelsesministeriet vurderer, at muligheden for at ansøge om engangstilskud på baggrund af ydelser for april 2020 bør fastholdes, således at muligheden for at ansøge eksisterer frem til den 28. februar 2021. En ansøgningsperiode på 4 måneder vurderes at være tilstrækkelig lang til at borgere kan nå at reagere, hvis de mener, at de er i målgruppen for engangstilskuddet.

4. Andre tekniske forslag

Akademikerne gør opmærksom på, at der er en uklarhed i lovforslaget i forhold til lønmodtagere på barsel. Akademikerne anfører bl.a., at det bør præciseres, at også i de tilfælde, hvor arbejdsgiver har fået refusion for udbetalt (halv) løn, og hvor lønmodtageren har fået de resterende barselsdagpenge udbetalt, vil der være ret til engangstilskud.

Udbetaling Danmark foreslår, at henvisningen til reglerne i barselsloven og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension præciseres. Desuden anfører Udbetaling Danmark, at det bør fremgå af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension og bekendtgørelse om opgørelse af formue til beregning af individuel boligstøtte, hvis der skal ses bort fra formue, som skyldes beløb udbetalt efter lov om engangstilskud til modtagere af forsørgelsesydelser.

Herudover gør Udbetaling Danmark og Arbejdsmarkedets Tillægspension opmærksom på en række tekniske udfordringer ved, at engangstilskuddet ikke skal indgå i opgørelse af formue i forbindelse med udbetaling af andre sociale ydelser, f.eks. boligstøtte og pension.

Udbetaling Danmark peger på en række forhold, som bør afklares, hvis engangstilskuddet ikke skal indgå i opgørelsen af formue efter pensions- og boligstøttereglerne, herunder hvor lang en periode engangstilskuddet skal fradrages i formuen, og om pensionisten selv skal oplyse Udbetaling Danmark om, at denne eller dennes samlever har et engangstilskud, som skal fradrages i formuen.

Desuden anfører Udbetaling Danmark og Arbejdsmarkedets Tillægspension, at reglerne om fradrag i formue medfører forøgede implementerings- og driftsomkostninger.

Arbejdsmarkedets Tillægspension har herudover en række tekniske bemærkninger om præcisering af beløbet, informationsbrev ved manglende Nemkonto, indhentning af data og ATP's omkostninger til administrationen af opgaven.

Datatilsynet henviser til Justitsministeriets "tjekliste" vedrørende muligheden for at fastsætte regler for lovlig behandling og forudsætter, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven i øvrigt vil blive iagttaget i forbindelse med behandling af personoplysninger foranlediget af lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslaget, at der udbetales et engangstilskud til personer, der for april 2020 helt eller delvist har modtaget en af de nævnte forsørgelsesydelse. Det gælder også for lønmodtagere, som delvist har fået udbetalt løn fra arbejdsgivere og derfor kun delvist har fået udbetalt barselsdagpenge fra Udbetaling Danmark for april 2020.

Det er præciseret i bemærkningerne, at det er alle udbetalinger for april 2020 fra Udbetaling Danmark efter barselsloven til en person, som vil medføre ret til engangstilskud.

Henvisningen til reglerne i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension er ligeledes blevet præciseret.

Det bemærkes, at det forventes, at engangstilskuddet for visse ydelsesmodtagere kun i begrænset omfang vil påvirke opgørelsen af formue, og at det forventes, at det udbetalte engangstilskud i vidt omfang vil blive forbrugt i overensstemmelse med formålet med lovforslaget.

Idet der fastsættes en særregel i lovforslaget om, at engangstilskuddet helt generelt ikke vil påvirke andre offentlige ydelser, er det efter Beskæftigelsesministeriets opfattelse ikke nødvendigt at foretage konsekvensændringer i samtlige ydelseslove, hvor engangstilskuddet ikke skal indgå i tildelingen af, beregningen af eller medføre fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser. Dette svarer til tidligere lovgivning fx i lov om en Cityring, hvor kompensationsbeløb efter loven ikke indgår i vurderingen af retten til eller størrelsen af offentlige ydelser, hverken for så vidt indgår indtægt eller formue.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvordan engangstilskuddet skal indgå i borgegens formue, bemærkes det, at reglerne så vidt muligt søges enrettet med de foreslåede tilsvarende regler i forbindelse med udbetaling af de indefrosne feriemidler med henblik på at nedbringe de administrative udfordringer og omkostninger hermed.

Det fremgår af lovforslaget, at engangstilskuddet ikke indgår i tildelingen af, beregningen af eller medfører fradrag i forsørgelsesydelse eller andre indkomstafhængige offentlige ydelser for ydelsesmodtageren eller dennes ægtefælle, samlever eller husholdningsmedlemmer.

Det er blevet præciseret i lovforslaget, at engangstilskuddet ikke skal indgå i formueopgørelsen frem til og med år 2022, og at modtageren af sociale ydelser i denne periode selv skal gøre opmærksom på, at engangstilskuddet skal fradrages.

Hvis en ydelsesmodtager ikke inden udgangen af 2020 har brugt engangstilskuddet, som dermed stadig indestår på borgerens Nemkonto, vil beløbet indgå i skattemyndighedernes slutligning for skatteåret 2020. Disse oplysninger lægges som udgangspunkt til grund for formueopgørelsen i 2022, herunder den årlige formueopgørelse 1. januar 2022 i forbindelse med udbetaling af en række ydelser, f.eks. pension og boligstøtte. Hvis engangstilskuddet ikke forbruges, vil det forøge formuen, og ville kunne påvirke retten til ydelser. Derfor foreslås det, at borgeren kan anmode Udbetaling Danmark eller kommunen om at se bort fra engangstilskuddet i forbindelse ansøgning om en ydelse eller i forbindelse med den årlige formueopgørelse frem til udgangen af 2022.

Tilsvarende vil det f.eks. gælde for modtagere af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse, overgangsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp efter lov om aktiv socialpolitik (herefter kontanthjælp m.v.), at kommunen ved tildeling og udmåling af kontanthjælp m.v. skal se bort fra det udbetalte engangstilskud frem til og med år 2022. Hvis engangstilskuddet ikke er forbrugt på dette tidspunkt, indregnes det i en kontanthjælpsmodtagers eventuelle formue, når kommunen skal tildele og beregne kontanthjælp m.v. og i den forbindelse skal se bort fra beløb op til 10.000 kr. for ægtefæller 20.000 kr. Den enkelte vil i den forbindelse kunne bede kommunen om se bort fra engangstilskuddet i forbindelse med formueopgørelsen frem til og med år 2022.

De øvrige tekniske bemærkninger fra Arbejdsmarkedets Tillægspension er blevet afklaret.